

ОНОРЕ ДЬО БАЛЗАК СТРАСТ В ПУСТИНЯТА

Част 0 от „Човешка комедия“

Превод от френски: Дора Попова, 1984

chitanka.info

СТРАСТ В ПУСТИНЯТА [0]

1. ОБИКНОВЕНА ИСТОРИЯ НА ЕДНА СВРЪХНЕОБИКНОВЕНА ИСТОРИЯ

— Това зрелище е ужасяващо! — извика тя, излизайки от менажерията на господин Мартен.

Току-що бе наблюдавала смелия хитрец, работещ с хиената си, ако ни бъде позволено да се изразим с езика на афишите.

— С какви средства — продължи тя — е успял да дресираща животните си така, че да бъде сигурен в любовта им към...

— Този факт, който ви изглежда невероятен — отвърнах, като я прекъснах, — е нещо съвсем естествено...

— О! — възкликна тя с усмивка на недоверие.

— Нима смятате животните за напълно лишени от страсти? — я запитах. — Тогава знайте, че можем да им придадем всички пороци, породени от цивилизацията.

Тя ме погледа учудено.

— Но — продължих аз — когато видях господин Мартен за пръв път, признавам, че ме удиви толкова, колкото и вас. Тогава седях до някакъв бивш военен с ампутирани десет крака, който бе влязъл с мен. Външността му ме бе поразила. Това бе едно от онези безстрашни лица, белязани с отпечатъка на войната и върху които са изписани Наполеоновите битки. Но най-особеното у този стар воин бе неговият открит и весел нрав, който е непринудеността си винаги предразполага към разговор. Той бе несъмнено от бойците, които от нищо не се изненадват, които намират на какво да се посмеят и в сетната гримаса на умирация другар, погребват го или го обират весело, посрещат снарядите хладнокръвно, бойци, чиито колебания са краткотрайни и които са готови да се побратимят и с дявола. След като бе наблюдавал много внимателно собственика на менажерията в момента, когато излизаше от клетката, моят съсед присви устни, за да изрази присмехулното си презрение с онази многозначителна гримаса, която си позволяват хитроумните, за да се отличат от наивните. И тъй, когато изказах високо възхищението си от смелостта на господин Мартен,

съседът ми се усмихна и поклащайки глава с вид на осведомен човек, отсече:

— Нищо ново!...

— Как така нищо ново! — възразих аз. — Ако обичате, обяснете ми тази тайна, ще ви бъда много задължен.

След няколко минути, в които успяхме да се запознаем, отидохме да обядваме в първата изпредила се пред погледа ни гостилница. По време на десерта бутилката шампанско възвърна някогашната свежест на спомените на този странен войник. Човекът ми разказа историята си и аз се убедих, че с право бе извикал: „Нищо ново!“

2. ЖЕНСКО ЛЮБОПИТСТВО

След като се завърна у дома, тя ме обсипа с толкова увещания, с толкова обещания, че най-после склоних да напиша за нея изповедта на войника. И така, на другия ден тя получи тази епична новела, която би могла да бъде озаглавена „Французите в Египет“.

3. ПУСТИНЯТА

По време на експедицията, предприета в Горен Египет от генерал Дезе^[1], един провансалски войник, попаднал в плен на магробените^[2], бе откаран в пустинята отвъд праговете на Нил.

За да избягат от френската армия на разстояние, достатъчно да им осигури спокойствие, магробените потеглиха с ускорен ход и се спряха едва през нощта. Разположиха се около потуления под палми кладенец, където предварително бяха заровили хранителни припаси. Не предполагайки, че пленникът им ще се опита да избяга, задоволиха се да му вържат само ръцете и заспаха, след като бяха изяли по шепа фурми и подхвърлили на конете зоб.

Когато безстрашният провансалец се убеди, че враговете му не са в състояние да го наблюдават, той си послужи със зъби, за да се докопа до нож, а после, помагайки си с колене, за да придържа острието неподвижно, преряза въжето, пристягащо ръцете му, и се намери на свобода. В следващия миг грабна карабина и кинжал, запаси се със сушени фурми, торба ечемик, барут и патрони, препаса ятаган, метна се на един кон и полетя в посоката, където предполагаше, че се намира френската армия.

В нетърпението си да зърне час по-скоро френски бивак, той така прищпорваше коня, че бедното животно падна мъртво, оставяйки го наред пустинята.

След като вървя известно време в пясъците с отчаяната смелост на избягал каторжник, войникът бе принуден да спре, когато в пустинята, където няма здрач, нощта настъпи отведнъж. И макар тя да бе прекрасна и небето осеяно с огромни брилянтни звезди, беглецът не намери сили да продължи. За щастие беше се добрал до някакво възвишение, на чийто връх бе съгледал през деня стройните силуети на палми, породили в сърцето му най-сладостни надежди. Умората му бе толкова непоносима, че войникът се просна върху гранитен блок, напомнящ с формата си походно легло, и веднага заспа, без да вземе никакви предохранителни мерки за времето, докато спи. Бе обрекъл

живота си. Преди да заспи, за лишен път се разкая, че избяга от магребените, чийто скитнически живот му изглеждаше прекрасен сега, когато се бе озовал далеч от тях, съвсем безпомощен сред тази пустош.

Събуди го слънцето, чиито безмилостни лъчи, падащи отвесно върху гранита, го нажежаваха до непоносимост. А провансалецът бе имал неблагоприятното да легне в посока, обратна на сянката, хвърляна от величествените корони на палмите. Той се вгледа в самотните дървета, напомнили му някак странно изящните, увенчани с листа сарацински колони на катедралата в Арл, и изтръпна... А когато ги преброи и хвърли поглед наоколо, огромно униние завладя изведнъж цялото му същество. Гледаше безбрежния океан пред себе си и се почувствува смазан от тази безкрайност. Тъмнеещите пясъци на пустинята се простираха във всички посоки, докдето стигаше погледът, и блестяха като течен сив метал, осенен от ярка светлина. Не разбираше дали това бяха гладки като огледала езера или вледенен океан. Гъсти облаци — или по-скоро някакви огнени изпарения, трептяха над тази движеща се земя. Небето бе невероятно чисто, въображението не можеше да си представи по-разкошна кобалтова синевина. Небе и земя горяха в омарата и зноя на юга. Тишината плашеше с дивото си безмълвие. Апокалиптичният безкрай, тъжната голота притискаха душата от всички страни: нито едно облаче на небето, нито един полъх във въздуха, нито един белег на живот в пясъка, раздвижван от малки вълни; а хоризонтът завършваше, както в морето при ясно време, със светла и тънка като острие на сабя линия.

Провансалецът прегърна ствола на една от палмите, сякаш бе рамо на другар, и загледан с тъга в безутешната картина, представила се пред очите му, плака под отвесната сянка, която дървото хвърляше върху гранита. После изкрещя, сякаш за да предизвика тишината. Гласът му, загубил се в пещерните кухни на възвишението, отекна слабо в далечината и не събуди ехо; ехото откликна в сърцето му; провансалецът бе само дващест и две годишен; той зареди карабината си.

— За това никога не ще бъде късно! — си каза най-последно, като остави на земята спасителното оръжие.

4. НОВИЯТ РОБИНЗОН СИ НАМИРА СТРАНЕН ПЕТКАН

Гледайки последователно черния и синия простор, войникът мечтаеше за Франция. Припомняше си с наслада фонтаните на Париж, градчетата, които бе прекосявал, лицата на приятелите си и най-приятните часове от живота си. В отблясъците на трептящата над пустинните пясъци мараня неговото южняшко въображение възкреси пред погледа му дори камъчетата на скъпата на сърцето му Прованс.

Страхувайки се от опасностите на такъв жесток мираж, войникът слезе по противоположния на оня склон, по който вечерта се бе изкачил на хълма. Радостта му бе неописуема, когато откри някакво подобие на пещера, естествено изсечена в огромните гранитни блокове, образуващи основата на хълма. Остатъците от неголяма рогозка му подсказваха, че някога това убежище е било обитавано. На няколко крачки съгледа палми, отрупани с фурми. И ето как инстинктът, свързващ ни с живота, се пробуди в сърцето му. Пробуди се и надеждата да дочака магребени или да чуе може би тътен на оръдия, тъй като по това време Бонапарт обхождаше Египет.

Обрадван от тази мисъл, французинът откъсна няколко грозда узрели фурми, под чиято тежест дърветата сякаш се огъваха; вкусвайки тази неочаквана манна, той се убеди, че обитателят на пещерата бе отгледал палмите — вкусните и пресни фурми действително свидетелствуваха за грижите на неговия предшественик. И мрачното отчаяние, което бе потиснало душата му, тутакси отстъпи място на почти безумна радост. Той отново възлезе на върха на хълма и прекара остатъка от деня там, заемайки се усърдно да отсече една от безплодните палми, които през нощта му бяха послужили за покрив. Една внезапна мисъл го подсети за хищниците в пустинята; и предвиждайки, че могат да дойдат, за да утолят жаждата си от бликация между скалите извор, губещ се в пясъците, реши да постави преграда пред отвора на своето обиталище. Въпреки старанието си, въпреки силите, породени от страха да не бъде разкъсан по време на

съня си, клетникът не смогна да нареже дървото, но успя да го отсече. Когато на свечеряване този цар на пустинята рухна, шумът от сгромояването му проехтя надалеч, сякаш цялата пустиня глухо простена; войникът изтръпна, дочул като че ли нечий глас да изрича прокоба.

Но подобно на наследник, нескърбящ дълго за смъртта на свой роднина, войникът лиши хубавото дърво от поетичното му украшение — дългите и широки листа и ги използва, за да закърпи рогозката, на която щеше да легне.

Уморен от горещината и от работата, той заспа под червеникавия свод на влажната пещера. Посред нощ сънят му бе смутен от необичаен шум. Войникът се надигна и в безмълвната тишина дочу равномерно дишане, чиято стихийна мощ не можеше да принадлежи на човешко същество. Дълбок страх, подсилен от тъмнината, от тишината и от неспокойното въображение на внезапно събудил се човек, вледени сърцето му. Той дори едва почувствува болезнените тръпки в корените на косата си, когато, разтворил широко зеници, забеляза в мрака две слаби жълтеникави светлини. Отначало ги отдаде на някакво отражение на самия гледец, но разпознавайки постепенно предметите в пещерата, скоро съгледа огромно животно, легнало на две крачки от него. Дали бе лъв, тигър или крокодил? Провансалецът не беше достатъчно образован, за да знае към коя разновидност да причисли врага си, и уплахата му бе толкова по-голяма, тъй като поради невежеството си стигаше до най-ужасни предположения. Той понесе жестокото изпитание да изслуша и проследи всички отсенки на това дишане, без да си позволи най-малкото движение. Силна миризма, подобна на тази, която се излъчва от лисиците, та дори по-остра и по-тежка, изпълваше пещерата и когато провансалецът я долови, ужасът му стигна до лудост. Онова, което бе само смътно подозрение в началото, сега се бе превърнало в пълна сигурност за него: вече не се съмняваше в съществуването на страшния хищник, чието царствено леговище бе избрал за свое убежище. Между това лъчите на устремилата се към хоризонта луна проникнаха в пещерата и на бледата им светлина блесна пъстрата козина на пантера.

Този египетски лъв спеше, свит на топка като голямо куче, мирен притежател на разкошна колибка до вратата на разкошен дом; очите

му, отворили се за миг, отново се бяха затворили. Лежеше обърнат към французина.

Хиляди неясни мисли пробягнаха в душата на пленника на пантерата; отначало поиска да я убие, но забеляза, че разстоянието между нея и него не му позволява да се прицели и куршумът щеше да прелети над козината ѝ. А ако се събудеше? Това предположение го накара да застине в нямата вцепененост на човек, изправен неочаквано пред ужасно откритие. И в опасенията си да не смути съня ѝ, позволяващ му да подири спасителния път, той проклинаше ударите на сърцето си, станали прекалено силни от притока на неспокойната кръв. Два пъти постави ръка върху ятагана, с намерение да отсече главата ѝ, но вероятността да не пререже дебелия ѝ жилав косъм, го принуди да се откаже от дръзкия си план.

„А не успея ли да я убия, неминуемо ще загина“ помисли си войникът. И ето защо, предпочел шансовете на откритата схватка, реши да изчака утрото.

И това утро не закъсня. Тогава французинът можа да разгледа пантерата и видя муцуната ѝ изцапана с кръв.

— Добре си е похапнала!... — рече си, но не помисли дали угощението е било с човешко месо. — Значи, не ще бъде гладна, когато се събуди.

5. ИМАТ ЛИ ЖИВОТНИТЕ ДУША?

Беше женска. Козината по корема и хълбоците бе ослепително бяла. Множество петънца с меката лъскавина на кадифе образуваха около лапите красиви огърлици. Мускулестата опашка бе също бяла, но завършваше с черни пръстени. Гърбът, жълт като старо, ала искрящо и приятно за окото злато, бе изпъстрен с онези характерни точки, бегло напомнящи рози и по които обикновено отличават пантерите от останалите разновидности, принадлежащи към семейството на котките^[3].

Спокойната и страшна обитателка на пещерата спеше в грациозната поза на изтегната върху диван котка. Изцапаните с кръв, тръпнещи и въоръжени с големи нокти лапи бяха проснати пред главата, почиваща на тях и от която стърчаха редки и прави, подобни на сребърни нишки мустаци. Ако тя бе в клетка, провансалецът сигурно би се възхищавал от красотата ѝ и от могъщите контрасти на ярките цветове, които ѝ придаваха царствено величие; но сега зловещата картина смущаваше погледа му. Само с присъствието си пантерата, макар и спяща, упражняваше върху него въздействието, каквото, казват, упражняват върху славея магнетичните очи на змията. Няколко секунди войникът гледа ужасяващото зрелище с внезапното усещане, че загубва живота си, че всяко връщане към него е вече невъзможно, докато навярно би изпаднал във възторг от тътена на оръдията, бълващи огън. Но сред това чувство на смъртен ужас, дълбоко в душата му се появи безстрашна мисъл и пресуши студената пот, обливаща челото му. Действайки като човек, изправен пред прага на смъртта, който с отчаяни усилия, с всевъзможни жертви брани всеки час, всяка минута от живота си, той реши в мигновен проблясък на самообладание да противодейства, да намери изход.

— Онзи ден арабите можеха да ме убият — каза си войникът. И смятайки се за мъртъв, със смело и тревожно любопитство зачака пробуждането на врага. Когато слънцето изгря, пантерата внезапно отвори очи, после силно протегна лапите си, сякаш за да ги раздвижи и

пропъди досадното изтръпване. Накрая се прозя, показвайки ужасяващите си зъби и раздвоения език, твърд като ренде.

„Същинска женичка!...“ — помисли се французинът, като я гледаше с каква безкрайна нежност и кокетство кърши снага.

Тя облиза кръвта, която още багреше лапите и муцуната ѝ, и грациозно се почеса по главата.

— Добре!... Погрижи се за тоалета си!... — рече французинът, който, възвърнал самообладанието си, отново се бе разведрил. — А после ще си кажем „добър ден“. — И стисна малкия кинжал, задигнат от магробените.

В този миг пантерата обърна глава към французина и втренчено го загледа, без да се придвижи напред. Остротата на тези металически очи и непоносимият им блясък накараха провансалеца да потрепери, особено когато пантерата тръгна към него; но той я погледна гальовно и вирайки се в нея, като че с намерение да я хипнотизира, я остави да се приближи; после нежно и влюбено, сякаш се готвеше да погали най-прелъстителната жена, прекара ръка по цялото ѝ тяло от главата до опашката, дразнейки с нокти гръбначните прешлени, които разполовяваха жълтия гръб на пантерата.

Животното сладострастно опъна опашка, очите му омекнаха и когато французинът за трети път подхвана лицемерната си ласка, дочу онова мъркане, с което котката изразява удоволствието си; но то идеше от такова могъщо и бездънно гърло, че проехтя в пещерата като последните акорди на орган в църква. Преценявайки значението на тези магнетични ласки, провансалецът ги удвои, в желанието си да овладее царствената куртизанка. Когато сметна, че е приспал жестокостта на своенравната си приятелка, която предишния ден за щастие бе утолила глада си, той стана и излезе от пещерата; пантерата го наблюдаваше безучастно, но малко преди той да се изкачи на хълма, скочи, лека като птичка, прехвърчаща от клон на клон, догони го и започна като котка да се търка в нозете му. После го погледна с очи, загубили студения си блясък, и нададе вой, който натуралистите сравняват със стържене на трион.

— О, колко е настоятелна! — каза си с усмивка французинът.

Опита се да поиграе с ушите ѝ, погали я по корема и енергично я почеса по главата. И забелязвайки успехите си, докосна черепа ѝ с

острието на камата си, дебнейки удобен момент да го прониже; но усетил яките кости, той с ужас си помисли, че не ще успее.

Господарката на пустинята одобри старанието на своя роб, като вдигна глава, протегна шия и притихна, потъвайки в блаженство. Тогава французинът си каза, че за да убие с един удар такава дива принцеса, трябва да пререже гърлото ѝ и вече вдигаше ножа, когато, видимо задоволена, пантерата грациозно се изтегна в нозете му, хвърляйки от време на време погледи, в които, въпреки присъщата им суровост, прозираше благосклонност.

Опрял се на една от палмите, бедният провансалец изяде шепа фурми, като с изпитателно око поглеждаше ту пустинята, за да търси в нея освободители, ту страшната си приятелка, за да дебне несигурното ѝ великодушие. Пантерата отправяше погледи към мястото, където падаха костилките всеки път, когато провансалецът ги хвърляше, и тогава очите ѝ изразяваха безкрайно недоверие. Тя разглеждаше французина с пресметлива предпазливост, оказала се в последна сметка благоприятна за него, тъй като облиза покорно обущата му и с гъвкавия си и жилав език изтри като по чудо праха, напластил се в гънките им.

— А когато огладнее?... — запита се провансалецът.

6. МИСЪЛТА НА ПРОВАНСАЛЕЦА

Въпреки ужаса, който предизвика в него тази мисъл, войникът с интерес започна да оглежда пантерата, несъмнено един от най-прекрасните екземпляри на расата си, тъй като бе три стъпки висока и четири — дълга, без да се смяташе опашката. Това могъщо оръжие, заоблено като дебела тояга, бе на около три стъпки над земята. Главата, голяма като на лъвица, се отличаваше с рядко изящество; бе необикновено красива в студената си, присъща на тигрите, жестокост, но в нея се долавяше смътно сходство с главата на лукава жена.

С други думи, образът на тази самотна царица разкриваше в този миг веселост, подобна на тази на пияния Нерон: бе утолила жаждата с кръв и сега желаше да се забавлява.

Войникът се опита да направи няколко крачки, пантерата не го обезпокои, задоволяваше се да го следи с очи и наподобявайки така помалко вярно куче, нежели голяма ангорска котка, която неспокойно оглежда всичко, та дори и движенията на господаря си. Когато се обърна, забеляза до извора остатъците от своя кон, които пантерата бе влачила дотук. Около две трети от тях бяха изядени. Това успокои французина. Сега за него бе лесно да си обясни отсъствието на хищнически пориви в пантерата и великодушието, което му бе засвидетелствувала, докато той спеше.

Това щастливо начало му вдъхна надеждата да прекара спокойно деня с пантерата, без да пренебрегва нито едно от усилията си да я покори и спечели благосклонността ѝ. В такова разположение на духа се приближи до нея и с неизказана радост видя, че тя едва забележимо върти опашка. Тогава без страх седна до нея и двамата започнаха да си играят: той я хващаше за лапите, галеше муцуната ѝ, щипеше ушите ѝ, а накрая я обърна по гръб и енергично почеса топлите ѝ, копринени хълбоци. Тя го гледаше невъзмутимо и когато войникът поиска да приглади козината по лапите ѝ, внимателно прибра извитите си като ятаган нокти. Французинът, който държеше подръка камата си, все още се надяваше да я забие в корема на прекалено доверчивата пантера, но

се боеше да не бъде задушен в предсмъртните ѝ спазми. А може би долови в душата си угризения, които го заставяха да пощади безобидното създание. Струваше му се, че е намерил приятел в безбрежната пустиня. И тъкмо сега по незнайна асоциация на представите в паметта му изникна образът на първата му любовница, иронично наричана от него Миньон^[4], защото бе така ужасно ревнива, че през цялото време на любовната им връзка се страхуваше от ножа, с който постоянно го заплашваше. Този спомен от ранната му младост го наведе на мисълта да назове със същото име пантерата, от чиято ловкост, красота и гъвкавост се възхищаваше сега с повече хладнокръвие.

Към края на деня вече свикна с опасното си положение дотолкова, че дори обикна рисковете му. Най-после пантерата усвои навика да отправя поглед към него, когато пронизително извикваше „Миньон“.

На свечеряване Миньон множество пъти нададе дълбоки, меланхолични звуци.

— Добре е възпитана! — рече си веселият войник. — Казва молитвата си...

Но тази шеговита мисъл мина през ума му едва когато забеляза, че Миньон запазва досегашното си дружелюбно поведение.

— Хайде, моя руса красавице, легни си преди мен — ѝ каза той, осланяйки се на пъргавите си нозе, за да се измъкне, когато тя заспи, и си потърси през нощта друго убежище.

7. УСЛУГА, КАКВАТО ВЪРШАТ ГРИЗЕТКИТЕ

Войникът с нетърпение зачака часа на бягството и когато той настъпи, хукна към Нил; но едва повървял четвърт час в пясъците, дочу зад себе си пантерата да скача и да надава от време на време познатите, наподобяващи стържене на трион звуци, по-ужасни дори от глухия шум на скоковете ѝ.

— Виж ти, виж! — възкликна войникът. — Влюбила се е в мен!... Тази млада пантера може би още не е обичала; колко приятно е да бъдеш първият ѝ възлюблен!

В същия миг французинът попадна в толкова опасното за пътници тресавище, от чиято смъртоносна прегръдка е невъзможно да се спасиш.

Потънал в клопката му, войникът тревожно извика, пантерата в миг дотича, сграбчи го със зъбите си за яката и отскачайки силно назад, като по чудо го изтръгна от бездната.

— О, Миньон! — извика войникът, галейки нежно пантерата. — Сега с теб сме свързани на живот и смърт. Но моля, без шеги!

И се върна обратно.

От този миг пустинята сякаш стана обитаема за него. Обитаваше я същество, на което можеше да говори, без да си обяснява причините за това невероятно приятелство. Колкото и могъщо да бе желанието му да стои прав и да бъде нащрек, войникът заспа. Когато се събуди, не видя Миньон; изкачи се на хълма и в далечината я съгледа да се приближава към пещерата с подскоци, съгласно обичая на тези животни, избягващи да тичат поради крайната гъвкавост на гръбначния им стълб. Миньон дойде с изпоцапана с кръв муцуна, тя получи дължимите от приятеля ѝ ласки и с продължително и гръмко мъркане засвидетелствува доволството си. Очите ѝ, меки и златисти, продължаваха да се усмихват, когато се обръщаха към провансалеца, който ѝ говореше като на домашно животно.

— О-о, госпожице, вие наистина сте добро момиче, нали? Разбирате ли?... Ние обичаме да ни гаят. Не се ли срамувате? Изяли сте цял магребен? Е, добре! Ами че те са животни като вас!... Но поне не се тъпчете с французи... Няма да ви обичам повече!

Пантерата си играеше, както младо куче с господаря си, позволявайки последователно да го мачкат, потупват и гаят; и понякога предизвикваше войника, като умолително го докосваше с лапите си.

8. МИНЬОН, МЪЛЧАЛИВА И НЕВЯРНА

Няколко дни преминаха така.

Това приятелство позволи на провансалеца да съзерцава грандиозното и безмълвно величие на пустинята. От момента, в който изживя в нея часове на ужас и спокойствие и намери в лоното ѝ храна и същество, за което мислеше, душата му бе в плен на противоречиви чувства. Това бе живот, изпълнен с контрасти. Самотата му разкри всичките си тайни, обгърна го с очарованието си. В розовите утрини и в оранжевите залези той откри неизвестна на света красота... Дочувайки над главата си сладостното пърхане от крилете на птица — рядък минувач в този свят на тъга и запустение, — той тръпнеше от радост и прехласнат гледаше как бягат разноцветно обогрените облаци! Наблюдаваше през нощта вълшебната игра на луната върху пясъчния океан, където самумът издигаше същински вълни и предизвикваше внезапни промени. Вкусваше омаята на деня, наситен с блясък и знойна синевина; често след ужасното зрелище на урагана, издигнал червени пясъчни мъгли и смъртоносни облаци, с наслада дочакваше нощта, носеща благотворната прохлада на звездите. Дочуваше въображаеми мелодии от небесата, а самотата го научи да се отдава на чудната магия на мечтанието...

Накрая страстно се привърза към пантерата, защото той действително чувствуваше потребност да обича. Било защото могъщата му воля бе изменила характера ѝ, било защото благодарение на сраженията, които се развиваха в пустинята, намираще обилна храна, пантерата не посегна на французина, който в края на краищата престана да се бои от нея, виждайки я толкова покорна. През по-голяма част от времето си войникът обикновено спеше; но този сън най-често бе просъница, в която той, като паяк в дъното на мрежата си, бдеше да не изпусне мига на своето освобождение, ако някой минеше в кръга, очертан от хоризонта. Бе пожертвувал ризата си, за да направи от нея знаме, което прикрепил към върха на една обезлистена палма. Подучен от неволята, съумя да го опъне с летвички, тъй като вятърът можеше да

не го развее в момента, когато очакваният пътник би погледнал към пустинята.

Забавляваше се с пантерата в безкрайните часове, когато надеждата го напускаше. И бе опознал всички оттенъци на гласа ѝ, израза на погледа ѝ, бе изучил всички извивки на петната, които изпъстриха златото на козината ѝ. Миньон дори вече не ръмжеше, когато я улавяше за гъстия кичур в края на ужасяващата ѝ опашка, за да преброи красивите черни и бели пръстени, които отдалеч блестяха на слънцето като скъпоценни камъни. Изпитваше удоволствие да съзерцава меките и грациозни линии на формите, белия пух на корема, изяществото на главата ѝ. Особено обичаше да я наблюдава, когато лудееше и ловкостта и младостта на движенията ѝ винаги го удивляваха, защото бяха частица от великата воля за живот; възхищаваше се от неподражаемата ѝ гъвкавост, когато започваше да скача, да пълзи, да се плъзга, да се провира, да се вкопчва с нокти в камъка, да се търкаля, да се свива на кълбо, да се хвърля стремително навсякъде. Колкото и неудържим да бе поривът ѝ, колкото и хлъзгав — гранитният блок, тя мигновено спираше, щом само чуеше думата „Миньон“.

Един зноен ден във висините започна да кръжи огромна птица. Провансалецът се откъсна от пантерата и насочи вниманието си към новия гост; но след кратко чакане изоставената господарка глухо изръмжа.

— Дявол го взел, струва ми се, че ревнува — си каза той, виждайки мълниците в очите ѝ. — Нима в това тяло се е вселила душата на Виргиния?

Орелът се изгуби в простора, докато войникът се възхищаваше от заобления гръб на пантерата. Толкова грация и младост имаше в тези меки очертания, напомнящи сладостния овал на женските форми! Светложълтият цвят на козината образуваше прекрасно съчетание с матовобелезникавите оттенъци по хълбоците. Под ослепителната светлина на слънцето това живо злато, тези кафяви петна излъчваха още по-неотразимо левантинския си чар!

Провансалецът и пантерата се погледнаха многозначително, кокетката потръпна, когато усети пръстите на приятеля ѝ да я чешат по главата, очите ѝ блеснаха като светкавици, а после с наслада се затвориха.

— Тя има душа — си каза войникът, наблюдавайки успокоената царица на пустинята, златиста като нея, бяла като нея и самотна като нея.

9. НЕДОРАЗУМЕНИЕ

— И тъй — ми каза тя, — прочетох словото ви в защита на животните; но как завършиха тези две същества, създадени да се разбират?...

— О, да... Завършиха, както завършват всички големи страсти — с недоразумение. И двамата се подозират в измяна, не се обясняват от гордост и се скарват от твърдоглавие.

— И то понякога в най-хубавите моменти — добави тя, — достатъчни са един поглед, едно възклицание! Е, добре, а сега довършете историята!

— Ужасно трудно би било за мен, но вие ще разберете това, което ми довери старият воин, когато, пресушавайки бутилката шампанско, продължи: „Не зная какво зло й бях сторил, но тя се обърна, видимо разярена, и с острите си зъби, макар и леко, ме одраска по хълбока. Уплашен, че иска да ме разкъса, аз забих ножа в шията й. Тя рухна, надавайки вик, който прониза сърцето ми; видях я да се гърчи в предсмъртни мъки, гледайки ме без омраза. Готов бях да отдам всичко, дори кръста за храброст, който тогава още не притежавах, за да я върна към живота. Сякаш бях убил човешко същество... И войниците, съгледали знамето ми и дотичали да ме спасят, ме намериха облян в сълзи... Разбирате ли, господине — добави той след кратко мълчание, — оттогава воювах в Германия, в Испания, в Русия, във Франция и къде ли още не разхождах особата си, ала не видях нищо подобно на пустинята... Наистина не съм срещал другаде по-вълшебно златист пейзаж, повече мир, повече тишина!“

— Но какво чувствувахте там? — го запитах.

— О, това не може да се обясни, млади господине. Впрочем аз не всякога се поддавам на съжаления за моите палми и за моята пантера... Защо да бъда неизменно тъжен?... Разбирате ли? В пустинята има всичко и няма нищо...

— Но кажете още нещо!

— Е добре — рече той и в гласа му трепна нетърпение, — тя е самият Бог — без човешката глъч!...

Париж, 1830

[0] Повестта се появява за пръв път в „Ревю дьо Пари“ от 26 декември 1830 година.

През януари 1836 година е обявено предстоящото му включване в така наречените „Сцени от военния живот“. Вместо това обаче в 1837 година е поместен в XVI том на „Философски изследвания“, а в 1846 година отново се връща към раздела „Сцени от военния живот“ (том XIII на „Човешка комедия“). ↑

[1] *Дезе, Луи дьо Вейгу* (1768–1800) — френски генерал, последвал Бонапарт в Ориента и завладял Горен Египет. ↑

[2] *Магробени* или *могробени*, тоест обитатели на Мароко; но името се отнася обикновено за всички мюсюлмани. ↑

[3] Латинското название на котката *felis* служи в зоологията за обозначаване на семейство котки. ↑

[4] *Миньон* — от френски *mignon*, което означава мил, приятен, сладък. ↑

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.